

תוכן עניינים

1.	מבוא	1
2.	סקירת ספרות	2
2.1	ADHD	2
2.2	הקשר בין ADHD לקשרים חברתיים	2
2.3	גיל ומגדר והשפעתו על הסובלים מ ADHD	3
2.5	קשיים רגשיים ומאפיינים חברתיים	4
2.4	דרכים לעידוד קשרים חברתיים בקרב הסובלים מההפרעה	4
2.5	דוגמא לביטויי אגרסיביות בקרב הסובלים מההפרעה: ADHD ומעורבות בבריונות	5
5.	אינטרנטית	5
3.	סיכום	5
4.	ביבליוגרפיה	6

1. מבוא

ADHD מוגדרת כהפרעה בקשב, ריכוז, היפראקטיביות ואימפולסיביות. על פי מחקרים ההפרעה גורמת למגוון קשיים בכל תחומי החיים, בעיקר בתחום החברתי והלימודי (Heiman, Olenik-Shemesh and Eden, 2015). הפגיעה בתחום החברתי גורמת לקשיים רבים בסיטואציות חברתיות בין הסובלים מההפרעה לבין בני גילם (Becker, Langberg, 2015). לדעת החוקרים הסיבות העיקריות לכך: תגובה תוקפנית, חוסר סבלנות, חוסר מיקוד, קשיים בפיענוח רמזים חברתיים, תגובה אימפולסיבית, מתקשים לפתור בעיות חברתיות, להתנהג בהתאם לגילם הכרונולוגי (היימן, 2016), מצבי רוח משתנים, רמות חרדה גבוהות, מצבי רוח שליליים ועייפות (Becker, 2015). (Langberg, Evans, Girio-Herrera and Vaughn, 2015).

כבר בגיל הגן ניתן לזהות ביטויים של ההפרעה. ניתן לזהות את הביטויים בכך שהילדים מפריעים, תוקפניים, נתקלים בקשיים חברתיים ותקשורתיים, מתקשים לפרש מסרים חברתיים, מתקשים לשתף פעולה, מאופיינים בדיבור אימפולסיבי והתנהגות תוקפנית. כל אלה תורמים לדחיית הילדים עוד בגיל הגן. בהמשך הדרך, בגיל ההתבגרות והבגרות מאפייני ההפרעה משתנים, אך משפיעים לרוב באופן שלילי על המאובחנים (היימן, 2016).

ישנה חשיבות רבה לתמיכה בילדים ומתבגרים הסובלים מההפרעה. התמיכה נדרשת להתקיים בכל המישורים ובכל המסגרות בהם נוכחים הילדים. סיוע של המשפחה, המסגרת החינוכית והסביבה החברתית- עשויים לחזק את הקשרים החברתיים של ילדים הסובלים מההפרעה (היימן, 2016). דרך אפשרית נוספת היא ביצירת הצלחות סביב הילדים בעיקר בסביבת בית הספר על ידי המורים והתלמידים תוך הקניית הרגלים חברתיים נכונים ועידוד מקובלות חברתית (Becker, Langberg, Evans, Girio-Herrera and Vaughn, 2015). דרך נוספת טמונה בתיאורית "פתרון הבעיות". על פי התיאוריה במידה וילדים יהיה גירוי להתמודד עם בעיות, יצליחו הילדים לסגל הרגלים נכונים להתמודדות ראויה עם מגוון סיטואציות. לצורך כך נדרש אימון רב (Matthys, Cuperus, and Van Engeland, 1999).

בעבודה, ערכתי דיון סביב המאפיינים החברתיים של ילדים הסובלים מהפרעת ADHD. במהלך העבודה הוגדרו מושגים כגון: ADHD, גורמים להפרעה, אבחנה, שכיחות, גורמים לקשיים חברתיים בקרב הלוקים בהפרעה, גיל ומגדר והשפעתו על ההפרעה, מאפייני ההפרעה, דרכי התמודדות ודוגמאות למדפס התנהגותי- חברתי.

בכדי לענות על שאלות העבודה, ניתחתי 4 מאמרים אקדמיים.

2. סקירת ספרות

ADHD 2.1

ADHD מוגדרת כהפרעה בקשב, ריכוז, היפראקטיביות ואימפולסיביות. השכיחות של ההפרעה בקרב ילדים נעה בין 5-10% . במחקרים רבים ההפרעה "מלווה" את המאובחנים לכל אורך החיים וגורמת למגוון קשיים בכל תחומי החיים, בעיקר בתחום החברתי והלימודי (Heiman, Olenik-Shemesh and Eden , 2015). ההפרעה גורמת לקשיים רבים בסיטואציות חברתיות בין הסובלים מההפרעה לבין בני גילם. התופעה מתחילה בגיל הרך וממשיכה בבגרות (Becker, Langberg, Evans, Girio-Herrera and Vaughn, 2015). ההבחנה להפרעה נעשית על פי קריטריונים מה- DSM המוגדרים על פי התסמינים של אימפולסיביות, קשב, ריכוז, היפראקטיביות. ההבחנה צריכה להראות במספר מסגרות (Matthys, Cuperus, and Van Engeland, 1999).

2.2 הקשר בין ADHD לקשרים חברתיים

חוקרים רבים מנסים לבחון את התנהגותם החברתית של ילדים הסובלים מהפרעת ADHD. ההערכה המקובלת כיום בקרב החוקרים היא שכמחצית הילדים עם ADHD סובלים מקשיים חברתיים ובתקשורת בין אישית. לדעת החוקרים הסיבות העיקריות לכך: תגובה תוקפנית, חוסר סבלנות או חוסר מיקוד, קשיים בפיענוח רמזים חברתיים, תגובה אימפולסיבית, מתקשים לפתור בעיות חברתיות, להתנהג בהתאם לגילם הכרונולוגי. (היימן, 2016), מצבי רוח משתנים, רמות חרדה גבוהות, מצבי רוח שליליים ועייפות (Becker, Langberg, Evans, , 2015). (Girio-Herrera and Vaughn, 2015).

במחקרים נמצא כי ילדי ה- ADHD תוקפניים, אימפולסיביים, מפריעים, שתלטנים וקולניים יותר מילדים אחרים בני גילם. הקושי קיים גם במפגש עם דמויות המהוות סמכותיות עבור ילדים הסובלים מההפרעה. לעיתים קרובות, הילדים מפגינים רגישות יתר, שינויים במצבי רוח, אי-ציות, מתיחת ביקורת והתנגדות. סימנים אלה ניתן לזהות כבר בגיל הגן וימשיכו גם לבגרות (היימן, 2016).

אחד הגורמים לכך הוא קשיים תקשורתיים. בקרב ילדים הסובלים מ- ADHD קיים קושי תקשורתי עם זולתם. קשיים אלה יכולים להתבטא בהתפרצויות במהלך שיחה, התעלמות, קושי בארגון המשפטים, לדבר על פי הנורמות החברתיות המקובלות, חוסר בתזמון תקשורתי ושיתוף פעולה עם הצד השני בשיחה (היימן, 2016).